

คุณลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถในการบริหารงาน

ของ

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

นางชโลมใจ กิงคารวัฒน์

007180

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

ISBN 974-561-261-8

I 1548740A

CHARACTERISTICS, QUALIFICATIONS AND ADMINISTRATIVE ABILITIES
OF
THE DIRECTORS OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION OFFICES

Mrs. Chalomechai Pingkarawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คุณลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถในการบริหารงาน
ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

โดย

นางชโลมใจ ภัทการวัฒน์

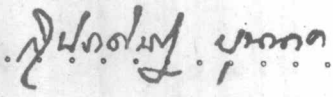
ภาครวิชา

บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

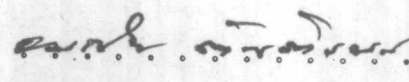
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์

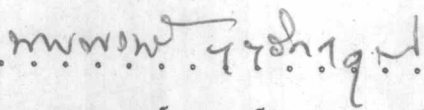
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

 กรรมการ
(ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี ๔ กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน ๖๑ คน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน ๓๑๘ คน ผู้แทนข้าราชการครู (กปจ.) จำนวน ๒๑๓ คน และศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน ๖๑ คน รวมทั้งสิ้น ๖๕๓ คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากรทั่วประเทศ

ในการวิจัยนี้ ได้ส่งแบบสอบถามไป ๖๕๓ ฉบับ ได้รับกลับคืนมา ๔๔๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๐ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบ (check list) และแบบประมาณค่า (Rating scale) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว คุณลักษณะ (Characteristics) คุณสมบัติ (Qualifications) และความสามารถในการบริหารงาน (Abilities in Administration) ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้แทนข้าราชการครู (กปจ.) และศึกษานิเทศก์จังหวัด เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถในการบริหารงานของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สรุปได้ดังนี้

๑.๑ ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม เกี่ยวกับคุณลักษณะทั้ง ๒๔ ข้อในแบบสอบถามอยู่ในระดับเห็นด้วย แต่มีข้อที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างออกไป ๑ ข้อ เกี่ยวกับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดควรเป็นผู้ที่สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ทั้ง ๔ กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่ทั้ง ๔ กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจมีจำนวน ๔ ข้อ คือผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดควรเป็นบุคคลที่มีท่าทางน่าเกรงขาม ควรมีความเชื่อมั่นในความคิดเห็นของตนเอง ควรเป็นผู้ที่มีฐานะ-เศรษฐกิจดีในสังคมที่ตนปฏิบัติงานอยู่ และควรเป็นผู้ที่มีอำนาจบารมีสูงในสังคม และที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย มีอยู่ ๒ ข้อคือ การพิจารณาความดีความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา ควรพิจารณาบุคคลที่ปฏิบัติต่อตนดีกว่าบุคคลอื่น และการปฏิบัติงานประจำวันให้เรียบร้อยก็เป็นการเพียงพอ

๑.๒ ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม เกี่ยวกับคุณสมบัติทั้ง ๒๕ ข้อในแบบสอบถาม อยู่ในระดับเห็นด้วย ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มี ๓ ข้อคือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ควรสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโท ควรเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในระดับปริญญา และควรผ่านการเป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์มาแล้วอย่างน้อย ๒ ปี

๑.๓ ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม เกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงาน ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน ๓๖ ข้อ ที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ปรากฏว่าอยู่ในระดับ เห็นด้วย ยกเว้น ๓ ข้อซึ่งกลุ่มประชากรทั้ง ๔ กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ คือ ผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดควรเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ตนปฏิบัติงานอยู่ ควรเป็นบุคคลที่เกิดในภาคที่ตน ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงาน และควรเป็นผู้ที่มีความสามารถชักจูงคณะกรรมการการประถมศึกษาให้เห็นด้วย กับบุคคลที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ในการแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนในสังกัด

Procedures :

The sample used in this research was composed of four groups of persons : 61 DPPEO., 223 District Primary Education Officers, 136 Teachers' Representatives in the Commission and 61 P.E. Officers, totalling 653 persons. Simple random sampling from all people in Thailand outside Bangkok. Of the total of 653 questionnaires, 448 questionnaires (68.60 %) returned.

The instrument used in this study was a questionnaire of a check list and a rating scale. The questionnaire consisted of items about the status of the sampling and about the characteristics, qualifications and administrative abilities of the DPPEO.

The data were analyzed by using percentages, means, standard deviations and F - test.

Findings and Conclusions :

1. The opinions of the Directors of the Provincial Primary Education Offices (The DPPEO.), the District Primary Education Officers, The Teachers' Representatives and the Provincial Education Officers concerning the characteristics, qualifications, and administrative abilities of the Directors of the Provincial Primary Education Offices are as follows :

1.1 The opinions of the members of the four groups concerning the characteristics of the DPPEO. from 24 items in the questionnaires are the agree level. However, there is one item which their opinions are at the most agree level, that is the DPPEO. should be able to have good inter relationships with others and their opinions are at not sure level in 4 items.

They are : (1) the DPPEO. act in the maner not to be questioned; he is over self-confidence; he should leave well-socio-economic.

1.2 The opinions of the members of the four groups concerning the qualifications of the DPPEO. from 25 items in the questionnaires are at the agree level. There are three items which their opinions are at not sure level, they are : the DPPEO. should get high level of achievement scores graduated at least Master Degree of Education and he should be the Chief of the Provincial Supervisory Unit.

2. The opinions of the members of the four groups concerning the characteristics, qualifications and administrative abilities of the DPPEO. are not significantly different at the 0.01 level.

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราภุญ อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งคอยให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และเพิ่มเติมสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ดร.วีรวัฒน์ อุทัยรัตน์ ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำและตรวจแก้แบบสอบถาม คือ นายบรรจง ชุสกุลชาติ ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ดร.सनานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ นายศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ นางฉวีวรรณ กীরติกร นายสมเชาว์ เกษประทุม นายจรรยา เอกอินทร์ และนายถวัลย์ ทองมี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์นคร ตั้งคะพิภพ อาจารย์นิตยา ตั้งคะพิภพ ในการสนับสนุนการทำวิจัย จากอาจารย์บำรุง กิงคารวัฒน์ ในการจัดพิมพ์ ไรเยียว และจัดทำแบบสอบถามและวิทยานิพนธ์ จากเด็กหญิงชญาณูช - บุศรินทร์ กิงคารวัฒน์ ในการจัดทำแบบสอบถาม และได้รับความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาข้างต้น.

ชโลมใจ กิงคารวัฒน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ค

บทที่

๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๖
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	๖
	สมมติฐานของการวิจัย	๖
	ขอบเขตของการวิจัย	๖
	ข้อจำกัดของการวิจัย	๗
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
	ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	๗
	วิธีดำเนินการวิจัย	๙
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอข้อมูล	๙
๒	ทฤษฎีและ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๑๑
	คุณลักษณะของผู้นำ	๑๑
	ความหมายของผู้นำ	๑๑
	ความหมายของภาวะผู้นำ	๑๔
	ลักษณะของผู้นำที่ดี	๑๔

บทที่

หน้า

	คุณสมบัติด้านวิชาชีพ	๒๒
	ความสามารถในการบริหารงาน	๒๔
๓	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	๒๕
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๒๕
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๕
	การสร้างแบบสอบถาม	๓๐
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๒
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๓
๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
	ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๖
	ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการบริหารงานของผู้อำนวยการการประมง ศึกษาจังหวัดและการเปรียบเทียบความคิดเห็น	๔๐
๕	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	๖๔
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	๖๔
	สมมติฐานการวิจัย	๖๕
	วิธีดำเนินการวิจัย	๖๕
	อภิปรายการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๖๕
	ข้อเสนอแนะในการบริหาร	๘๐
	ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	๘๓
	บรรณานุกรม	๘๔

ภาคผนวก ก.	๘๕
ภาคผนวก ข.	๘๗
ประวัติผู้เขียน	๑๐๓

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	การส่งแบบสอบถามและการรับกลับคืน	๓๓
๒	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุ	๓๗
๓	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุราชการ	๓๘
๔	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามวุฒิ	๓๙
๕	แสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อคุณลักษณะของผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด	๔๑
๖	แสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อคุณสมบัติของผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด	๔๗
๗	แสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อความสามารถในการบริหาร งานของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	๕๓
๘	แสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีต่อคุณลักษณะ คุณสมบัติและ ความสามารถในการบริหารงานของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด แยก เป็นรายหมวด	๖๑
๙	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่มีต่อคุณลักษณะของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	๖๒
๑๐	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่มีต่อคุณสมบัติของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	๖๓
๑๑	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่มีต่อความสามารถของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	๖๓